

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

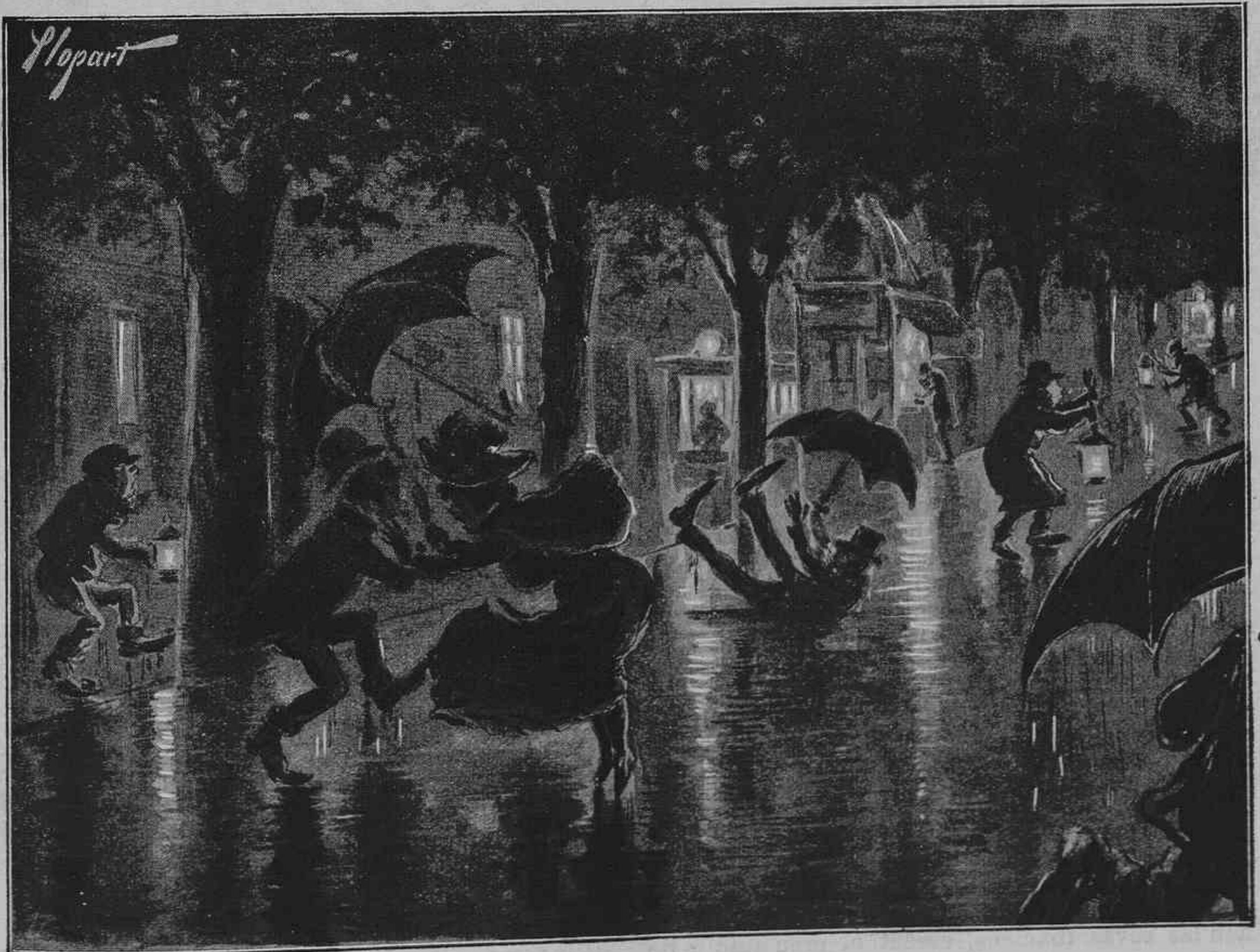
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

BARCELONA, 'L DILLUNS A LA NIT

Una ciutat á las foscas, ó maravellas de la electricitat.

LAS SENYORAS CONTRA L' URRECHA

— ¡No 'ns deixan entrá al Liceo,
mala sombra, tabalot!

¡T' hem de matá á esgarrapadas!
¡Tú tens la culpa de tot!

CRÓNICA

MOLT se parla aquests dies del *Teatro Romea*, titulat per abús de nom *Teatro catalá*. S' ha dit que la *Sociedad de autores españoles*, en vista del éxit que allí tenia 'l *Tenorio*, havia presentat un *ultimátum* á la empresa, constrenyentla á representar obras del repertori castellá, baix apercebiment de prohibirli, un altre any, las representacions del drama de 'n Zorrilla, que tan bons ingressos li proporciona; y s' ha dit també que l' empresa s' hi havia avingut, y qu' en lo successiu las obras castellanas alternarian ab las catalanas.

Aixó s' ha dit; pero nosaltres tenim motiu pera creure que no es cert. Lo que hi ha hagut á *Romea*, no ara, sino sempre, es una oposició desesperada á apujar els drets de representació als autors de obras catalanas. Mentre la tarifa dels autors castellans era de tres duros per acte, als autors catalans se 'ls ha pagat ab trenta ralets y bon profit. ¡Aixó en una casa que porta 'l títol de *Teatro catalá*!

A uns y altres, sense distinció, senyala la lley el dret á percibir el 10 per cent de l' import de l' entrada bruta. Pero com que la comprobació diaria 's considera molt difícil, per no dir impossible y ocasionada á ocultacions, s' estableix una tarifa fixa qu' en el *Teatro catalá* ha vingut regint fins ara ab dos preus distints: doble, pera las produccions castellanas, del fixat pera las catalanas. Tres duros per acte aquéllas: aquestas un duro y mitj.

Cantitat irrisoria, com es fácil d' establir prenent per base de càlcul un sol dato, y ho farém pel cap més baix. Es un fet que l' empresa, els dies de la senmana que considera pitjors, arrenda 'l teatro per un tant alsat, á las societats particulars que allí donan las sevas funcions, essent el preu mínim de

aquests arrendaments el de 500 pessetas per funció. Ara bé: sense contar el benefici que realisa la societat arrendataria (si no fes benefici no es de creure que l' arrendés), sols de aquesta xifra, preu del arrendament, correspondrien al autor catalá 50 pessetas de drets: l' empresa 'ls n' hi ha vingut pagant fins ara 22'50: ergo pel cap més baix se n' ha barrotadas 27'50, que multiplicadas pel número de dies que conta la llarga temporada, y després el resultat per 30, que son próximament el número d' anys que la broma dura, representan una suma considerable, sustreta als drets dels autors catalans, es á dir: á la cantitat legítima que hauria de servir per estimularlos. ¡Y de una casa ahont se donan aquests tractes als autors de la terra se 'n ve dihent: *Teatro catalá*!

Aquesta diferencia de tarifa entre las obras catalanas y las castellanas era l' únich motiu de que l' empresa, excepció feta del *Tenorio*, no posés á penas obras castellanas. Li sortia més á compte pagar 30 que 60 rals per acte. Pero 'ls autors catalans en sa majoria han ingresat en la *Sociedad de autores españoles*, ab lo qual s' imposava, naturalment, la unificació de tarifas, com de fet, després de no pocas resistencias y no menos regateigs, sembla que s' han unificat, fixantse si no estém mal informats, en 10 pessetas per acte, tant per las obras catalanas com per las castellanas. Els autors catalans guanyan deu ralets per acte y 'ls castellans ne perden vint.

Donchs ha bastat aixó perque l' empresa, segons he sentit contar, haja dit:—Es aixís que tant me costa de drets de representació un' obra castellana com una de catalana, ne posaré de las primeras tantas com me convingui, y 'ls autors catalans que 's fastidishin. Un' altra prova del seu amor al Teatro de la terra.

Y per acabar de arrodonir la festa, sembla que ha celebrat un conveni ab els successors de 'n Frederich Soler, obtenint, mitjansant un tant alsat mensual, el dret de representar totas las obras de 'n Pitarra, al sol y únich objecte de que 's quedin á las capsas els demás autors *ambiciosos* que aspiran á percibir la enorme xifra de 10 pessetas per acte. Aixís, fins després de mort, se fa servir al gloriós creador del *Teatro catalá*, d'estira-cordetas dels autors que podrian dedicar el seu talent á honrar y enaltir l'obra creada per en Frederich Soler.

Ara m'explico que 'l busto de 'n Pitarra co'ocat en una de las parets del saló de descans del *Teatro Romea* y que avants mostrava son color natural de guix, aparegui avuy bronzejat, es á dir del color del *perro-chico*.

El céntim: aquest es l'ideal supré, l'ideal únich de una empresa teatral, que retallant drets de representació y pagant als actors sous irrisoris, á alguns dels quals apenas els bastan pera menjar monjetas, embutxaca al final de cada temporada, un grapat de milers de duros.

**

Se dirá que sobre aixó no hi ha res que dir, desde 'l moment que 'l teatral es un negoci com un altre qualsevol. Si l'empresa troba autors y cómichs que s'avenen als seus tractes, per dolents y escampats que siguin, y conta ademés ab un públich rutinari, ineducat y bon minyó que accepta tot lo que li donan, y fins ho aplaudeix y no 's cansa de deixar las sevas pessetas á la taquilla ¿quí te dret á ficarse ab el seu negoci? Ella 'l fa aixís, porque aixís li va be, y tot lo demás son trons.

Pero escoltin: aquesta empresa que per tals medis s'enriqueix ¿no ostenta un títul fins á cert punt gloriós y de totas maneres respectable? ¿No 's titula empresa del *Teatro catalá*? ¿Cóm s'ha de consentir que ab aquesta etiqueta, qu'ella avuy monopolisa exclussivament, pugui representar una institució, que hauria de ser alguna cosa més que un negoci mercantil en el qual se posa en joch l'explotació més desapoderada?

Perque aquest mateix criteri mesquí qu'emplea en la qüestió de céntims—la més llaminera y la més important per ella—s'ha de revelar també forsosament baix un altre aspecte de més alta importancia pera la vida del *Teatro catalá*.

Un *Teatro* que aspiri á progressar, á créixer, á ser alguna cosa, lo primer que necessita son obras. ¿Y

quínas obras son las que generalment se representan á *Romea*? ¿Y quína autoritat literaria y artística pera ferne l'elecció s'ha de regonéixer á una empresa que úniquement pensa ab els céntims? Y si no las paga més que miserablement ¿quín autor que s'estimi pot sentir l'estímul d'escriurelas?

Se dirá qu'encare n'hi ha alguns de reputats que las hi proporcionan tancant els ulls á l'explotació de que son objecte y obrant sols per amor á la escena catalana; pero 'ls més de aquests autors, en la seva mateixa generositat, en el desprendiment de que donan exemple troban la penitencia, com si cometessin un pecat. Perque 'l públich acostumat á la gasofia ordinaria que li serveixen á tot pasto no té 'l paladar educat pel menjar fi, y las més de las vegadas allá hont aquells haurian de trobar un éxit alentador, no troban altra cosa que una indiferencia quan no un menyspreu desesperants.

A *Romea* l'educació del gust del públich no sols es nula, sino que va cada día de mal en pitjor, y ab un element tan rutinari, indocte y estragat, será sempre temeraria tota tentativa encaminada al progrés y á la regeneració del teatro de la terra. Aquella part del públich, que per ser més intel·ligent podria alentarla, ha acabat per desertar per complet de *Romea*.

Diguemho ab una frase vulgar, pero exacta:—El *Teatro catalá* s'está morint de fástich.

**

Ara bé, ¿no hi ha ningú que compregui, que senti la necessitat imperiosa d'evitar aquesta gran desgracia?

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, tinguda injustament per hostil al catalanisme, no ha de fer protestas del seu amor á la terra catalana. Ella y *La Campana de Gracia* se gloriarán mentres visquin—y 'l favor creixent del públich ens augura una vida llarguíssima—de haver sigut las publicacions que han ensenyat á més gent á llegir en catalá. Aixó sols, quan no fos la lealtat de nostres sentiments, ens obligaria á sortir á la defensa de tot lo típic, de tot lo característich, de tot lo que pot donar llustre y esplendor á la nostra estimada Catalunya.

No podém formar al costat dels que ab la exageració de aquest sentiment de vida regional y volentlo convertir en arma política, ab las sevas intemperancias, ab els seus exclussivismes y molt sovint també ab las sevas ridiculesas, li fan á Catalunya més mal que

El formatje ja 'l veyém.
¿Quín día l'encetarém?

bé. Pero estém segurs, que sense necessitat de dirnos catalanistas, ni regionalistas, sempre que de la gloria y del bon nom de Catalunya 's tracti, ningú serà capás de superarnos en zel y en-tussiasme.

La vida raquílica, miserable, decadent, esquifida y vergonyosa del *Teatro catalá*, posa avuy la ploma á las nostras mans, pera demanar ajuda per ell á qui deu prestarli. ¿Hi haurá un sol catalá que cregui que no té cap interés moral, ni intelectual, ni patriótic, la existencia ó la no existencia del Teatro genuí de un poble empenyat en voler conservar la seva fasmía, el seu caràcter, la seva ánima? ¿Y será possible que tot aquest moviment sorollós del regionalisme y del catalanisme, distret en una tasca política de utilitat práctica molt discutible, contempli ab indiferencia la mala sort del *Teatro catalá*, que té dret á ser la institució literaria de major influencia popular dintre de Catalunya?

A donar resposta á n' aquestas preguntas, indicant de pas els medis, en nostre concepte més apropiat pera salvarlo, haurém de dedicar la *Crónica* de la vinent senmana.

P. DEL O

UNA IDEA FELÍS

A pesar de la bona situació de *El Gran telescopio*, indubtablement la millor botiga d' aparatos óptichs de Cursitown, feya temps que á mister Filfa 'ls negocis no li anavan bé.

Els curts de vista escassejavan cada día més, de máquinas fotogríficas tothom ne tenia, els *geelasm*

de teatro havían passat de moda... ¿Cóm defensarse en mitj d' aquell encallament?

Mister Filfa, que no era tonto y havia estudiat el género humá ab la pacient minuciositat d' un óptich, després de llargas meditacions trobá per fi l' idea salvadora que, de sortirli bé, havia de tornar la vida al seu establiment y obrirli de bat á bat las portas de la fortuna.

Acabava de comensar l' hivern y 'ls habitants de Cursitown, fredolichs com ningú, tremolavan ja al pensar en la serie de días siberians que á marxas forçadas s' acostavan, quan un dematí 's vejeren agradablement sorpresos ab un anunci que mister Filfa havia posat en el lloch més visible del seu aparador.

TERMÓMETROS CONTRA 'L FRET

Aixís deya l' original rétol, que tots els vehíns de la ciutat s' apressuraren á anar á llegir ab els seus propis ulls.

¡Termómetros contra 'l fret!.. ¿Sería veritat tanta bellesa? Encare que avuy «las ciencias adelantan que es una barbaridad», ¿era possible que l' enginy del home hagués arribat á fer un descubrimient tan extraordinari?

La multitud, estacionada davant de *El Gran telescopio*, ofegava á mister Filfa á preguntas.

—¿Que va de serio aixó?

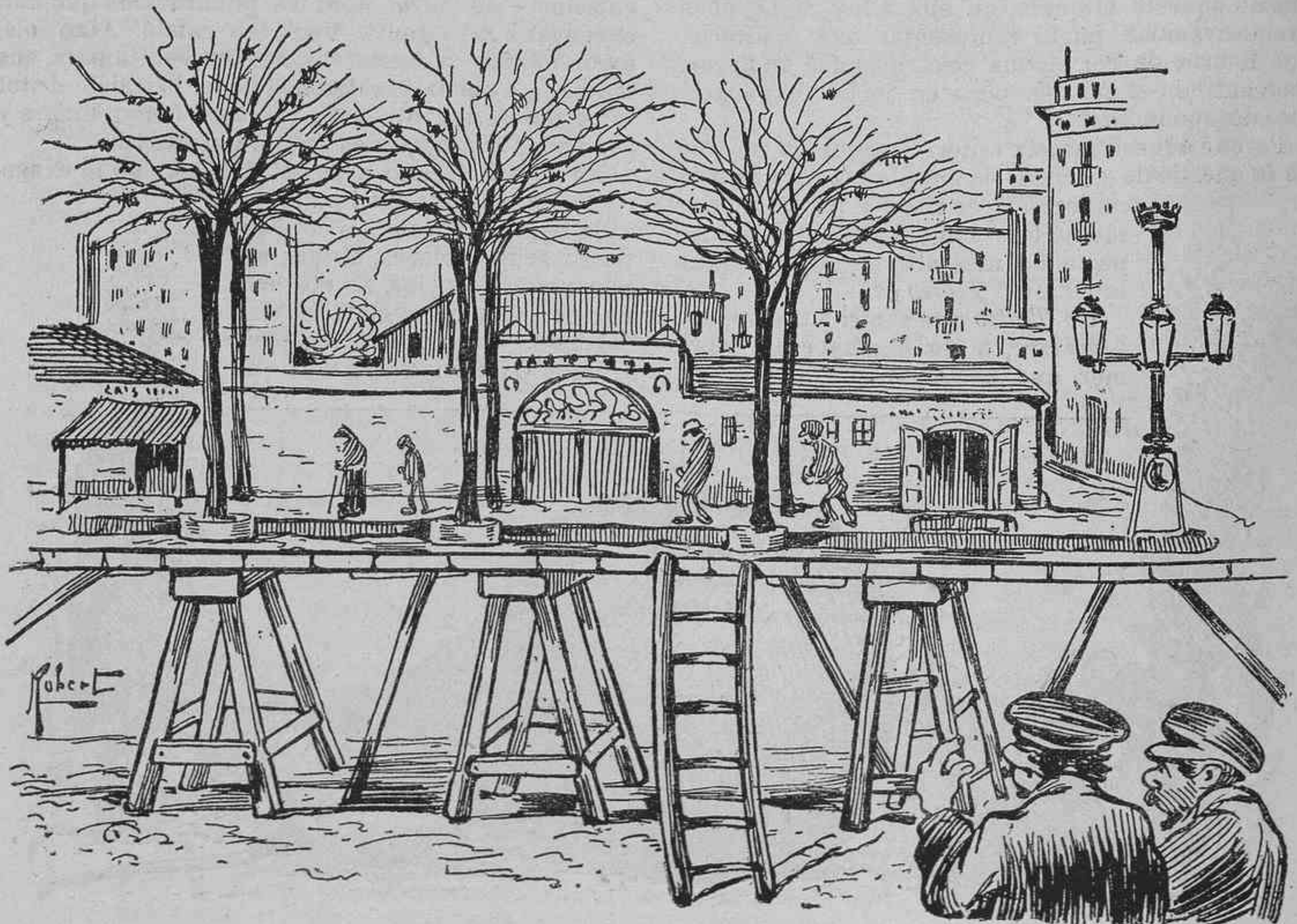
—¿Vol dir que aquesta invenció no l' ha somiada?

—¿No es pas una flassada el termómetro que anuncia?

—¿Ja ho sab de cert que va bé?

Per fortuna la formalitat del antich óptich estava sólidament acreditada, y passats els primers mo-

UNA QÜESTIÓ RESOLTA

Manera fácil, cómoda y pintoresca d' urbanisar el Passeig Nacional de la Barceloneta.

LA COMISSIÓ DELS ESCOMBRIAYRES

—Digui á don Joan que si vol fer *columíes*, nosaltres netejarem la ciutat á cinch pelas per carretada, y hasta treurém la porquería de la Casa Gran.

DIAS D' HUMITAT

—Si el temps va siguiendo así, me parece que pronto tendré el casco lleno de bolets.

ments de duptes y desconfiansas, els vehins de Cursitown van deixar de péndresho á broma.

—A veure, dónguime'n un—va comensar un senyor.

- A mí un altre.
- Y á mí un altre.
- ¡Y á mí!
- ¡Y á mí!
- ¡Y á mí!

Aixó sí, al tenir el termómetro, tothom preguntava lo mateix:

—¿Cóm funciona aquest aparato?

—De la manera que funcionan tots. Vostés s' emportan el termómetro á casa, el penjan en el lloch ahont creguin convenient, y lo demás déixinho anar: desde ara 'ls responch de que no tindrán ni una gota de fret.—

Els primers que van fer la proba, declararen l' endemá que mister Filfa era un óptich colossal y que 'l seu termómetro contra 'l fret donava efectivament resultats maravellosos.

Tots feyan la mateixa explicació:

—Hem penjat el termómetro, y desde aquell precís instant la temperatura de casa no s' ha mogut de quinze graus sobre zero. Ni la frescor de la matinalada, ni l' ayre glacial de la nit han produhit la menor alteració en la columna termométrica: quize, quize, sempre quize graus. ¡Es admirable, estupendo, portentós! ..—

Com se pot compendre, donada la magnitud del descobriment, foren molts els que tractaren de fer cantar á mister Filfa, preguntantli en qué consistía 'l misteri del seu termómetro.

—¡Ah!—deya ell, ab ayre molt grave:—aquestas cosas no s' explican. ¡Sería graciós que un secret que tants anys de treball m' ha costat arrancarlo á la naturalesa, l' anés ara á trompetejar com un criatura pera satisfacer la curiositat dels meus clients!..

—¡Per Deu, mister Filfa, no ho dirém á ningú!

—¡No pot ser! Conténtinse ab disfrutar de las ventatjas que l' aparato 'ls proporciona, y ab lo demás no s' hi fiquin.

Y com la botiga seguía plena de gent demanant termómetros y més termómetros, el gran óptich tallava secament el diálech pera posarse altra vegada á despatxar.

Un día, el que li preguntava el cóm y 'l qué del seu sorprendent aparato era un amich de confiansa ab qui ell sabia bé que podía parlar clar, y mister Filfa va obrirli 'l cor ab ingenuitat infantil.

—El meu termómetro es un timo, pero un timo profundament filosofat.

—¿Es á dir que aixó de «contra 'l fret?»

—No hi ha de veritat ni una sola paraula.

L' amich se mirava á mister Filfa verdaderament admirat.

—Llavors ¿cóm s' explica que 'ls vehins de Cursitown s' hi hajin deixat caure d' aquesta manera?

—¡Aquí está la gracia de l' invenció! L' home es un ser que obra més per sugestió que per altra cosa. Si al sortir al carrer troba deu personas que li diuhen que fa mala cara, acabarà per posarse malalt; si sent parlar de que fa molt fret, no podrá estarse de tremolar; si tothom li assegura que fa calor, suará sense donarse'n compte. ¿Comprens ara la poderosa influencia que sobre 'l seu ánim ha d' exercir un aparato que contínuament, ab una constancia inquebrantable, está dihentli que la temperatura actual es de quinze graus sobre zero?

—Pero, 'l teu termómetro...

—Es senzillament un tubo de vidre, dintre del qual, en lloch de mercuri, hi ha una agulla d' acer

ben pulida y tallada justa á la mida dels quinze graus.—

Mister Filfa va vendre 'ls termómetros per dotzenas de milers, y encare que aquell hivern el fret va apretar com de costúm, es fama que 'ls honrats vehins de Cursitown, encantats davant dels quinze graus del marvellós aparato, no van sentirne casi gens.

A. MARCH

LLIBRES

LECTURAS INSTRUCTIVAS.—*Segundo libro de lecturas para las escuelas de instrucción primaria*, por D. CELSO GOMIS.—Aquesta obreta compleix un fi de verdadera importancia en lo referent á la instrucció dels infants. Al mateix temps qu' ensenya á llegir en tipus de distints caràcters dona nocions respecte al univers, la naturalesa, la vida, l' home, els fenòmens naturals, etc., etc., de manera que 'l tendre alumne á mida que apren á llegir, adquireix nocions altament útils que han de contribuir á despertar el seu interès per tot lo creat, y á inculcarli 'ls debers que té l' home ab la naturalesa, ab la societat y ab sí mateix. ¡Quant mes profitosa no ha de serli aquesta lectura que la dels *Trozos selectos*, que s' usa generalment, y sempre fora de temps, puig els noys no están encare en elat de comprendre las clássicas bellesas del estil y del llenguatje!

En aquest concepte, 'l Sr. Gomis ha prestat ab el seu llibre de lectura un bon servey á la instrucció primaria.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Jorge el desorejado.—Interessant novela de Dumas pare, que forma part de la colecció de obras completas que dona á l' estampa 'l Sr. Tasso.—La traducció es deguda al Sr. García Bravo, y está feta ab correcció y esmero.

Lo fratricido.—Monólech trágich en un acte y dos quadros per J. Garriga y Grau.

D. Cuan Tanorio.—Humorada per Llambrochs.—Quarta edició.

RATA SABIA

LA LOTERÍA D' HAMBURGO

Fins avuy, sempre havia cregut que Hamburgo era una ciutat purament comercial, pero per lo que ara veig, lo que més abunda allí son els venedors de bitllets de la rifa.

Cada día 'm topo ab nous prospectes de casas exportadoras d' aquest article, totas garantisadas—jaixó sí—pel *alto Gobierno de Hamburgo* y totas lluint el títul de *casa principal y privilegiada*.

A la qüenta, el negoci d' enviar bitllets d' Alemania á Espanya dona molt. De no ser aixís, no s' hi dedicaria tanta gent.

Va comensar si no m' es infiel la memoria, la casa Valentín; va seguir la casa Dammann; darrera va apareixer la casa Wolff, y vingan casas y més casas, totas principals y privilegiadas, y oferint *en el caso más feliz*, la suma de marchs 500,000, que, mirins'ho com vulguin, ja son marchs.

Que la lotería es una cosa seria, ho demostra l' advertencia que fá 'l prospecte de que tots els bitllets portan l' escut d' armas del Govern d' Hamburgo. Un escut d' armas estampat sobre un bitllet... ¿Volen vostés garantia més sólida?

Pero com al món tot té un *lunar*, menos aquella fulana de la sarsuela, que 'n té dos, á la lotería li passa també una cosa rara, que no deixa de cridar l' atenció dels curiosos observadors.

Vejin lo que 'ls sembla.

Tinch á la vista dos prospectes de la famosa lotería, circulats, l' un per la casa Dammann y l' altre per la casa Wolff.

En el fondo, 'ls dos prospectes venen á dir lo mateix: la mitat dels bitllets han de sortir premiats y *en el caso más feliz* pot arribarse á pescar un premi de 500,000 marchs.

No obstant, hi ha una circumstancia que m' intriga d' un modo extraordinari. A pesar de que 'ls dos prospectes se refereixen al mateix sorteig, qu' es el 323, l' un diu que l' extracció ha de ferse 'l día 15 del corrent Novembre, mentres que l' altre declara que fins el día 11 de desembre hi ha temps.

La contradicció no pot ser més clara. ¿A quin prospecte hem de creure dels dos? ¿Al de la casa Dammann, que modestament se titula ella mateixa *la més afortunada*, ó al de la casa Wolff, que no volguent ser menos, ofereix la *suerte de ganar, segura y sobresaliente*?

Un' altra extranyesa. El primer prospecte, per' evidenciar la respectabilitat de la lotería, diu que aquesta fá ja 150 anys qu' existeix; pero ve 'l segon y, considerant que 150 anys de vida per una lotería que s' estimi son poch, li allarga una mica més la fulla de serveys y n' hi dona 160.

Finalment, en tant que 'l prospecte Dammann anuncia que si bé 'ls bitllets valen 10 pessetas, pera facilitar la seva adquisició se 'n venen mitats á 5, el prospecte Wolff ne dona tantas de facilitats al comprador, que á més de vendre *mitjos* bitllets, ven també *quarts*.

Pero tot aixó, en rigor, es *peccata minuta*. Fassis el sorteig un mes avants ó un mes enrera, tingui la lotería 150 ó 160 anys d' existencia, vénguinse 'ls bitllets en quarts ó en mitats, sent la *suerte de ganar, segura y sobresaliente*, no hi ha que reparar en menudencias que 'l escut d' armas del Estat d' Hamburgo desvaneix ab la seva ferma garantia.

Pelillos, donchs, á la mar. Pensin no més un instant en aquella hermosa é interminable llista de premis, que 'l dimoni que la entengui, y, com diu molt bé un dels referits prospectes, *ofrézcase la mano á la fortuna*.

¿Qué pot succehir al cap-de-vall? Res de mal. Qu' *en el caso más feliz* poden vostés guanyar 500,000 marchs, y *en el más infeliz* poden pérdrehi tot lo qu' hi posin.

MATÍAS BONAFÉ

QÜESTIO DE TACTO

—Ximple, mes que ximple, va dir la Pona al Antonet quan aquest estant de broma creyent qu' estavan solets buscant bolets va tirarnhi un que la tocá al clatell.
—Ara sí,—li va respondre que encar que 't sápigra greu te puch dir sense mentida qu' ets tocada del bolet.

J. COSTA POMÉS

CARTA

QUE PENSÉM DIRIGIR AL SR. PRESIDENT DEL INSTITUT AGRÍCOLA CATALÁ DE SANT ISIDRO.

Molt Sr. nostre: llegint els periódichs adictes á la *ideya*, hem pogut convence'ns de que res manca á la nostra benvolguda terra. Al Guzman *el bueno* y al Tenorio de las encontradas de Castella, podém oposarhi en Joan Blancas y 'l Comte l' Arnau; enfront del caballer Sant Jaume, que matava moros, tenim el caballer Sant Jordi, que matava aranyas; y per fi, com ha dit molt

sabiament Monsenyor Carselade, si els d' allà contan ab un Cid, nosaltres possehim un Tallaferro.

Pero entrém de plé á plé al assumpto, d' alta trascendencia pera la Patria Catalana. Las encoratjadoras novas que acabém de rebre del Rosselló, ens fan exclamar ab veu potent: —ique tot siga nostre y ben nostre á Casa nostra! Hora es ja de que 'ns redressem contra las corrents ponentinas que volen anorrearnos. Pera salvar nostras cullitas, pera defensar nostres camps y vinyas, pera protegir nostres terrossos fecondats ab sahor catalana y amarats ab la sanch dels nostres venerables passats, tením un Patró propi, un Patró de Casa, Sant Galdrich, quals adorables despallas acaban d' ésser remogudas á la Seu de Perpinyá

Els pagesos del Rosselló, nostres germans de Fransa, lo prengueren per advocat y no tenen de que queixarse. ¿Perque nosaltres hem de seguir ab la tutela d' un Sant foraster, d' un Sant fill, vehí y Patró de la vila del ós, de Sant Isidro, en una paraula?

¿Com es possible que siga 'l nostre mateix Patró el Patró de la terra dels tiranos? ¿Com pot concebirse que protejesca igualment als dos adversaris, als centralistas y als autonomistas, als de Madrit y als de Catalunya? ¿No son contrapuntats els nostres interessos y els nostres desitjos ab els desitjos é interessos dels d' allà?

¿A quí servirá millor Sant Isidro, als del mitj ó al de la vora; á nosaltres que no li som rés, ó als seus paysans, entre els quals s' hi contarà tal volta algun descendent seu ó de la seva esposa Santa María de la Cabeza, tam. bé madrilenya?

Acabém d' una vegada. Ja que Sant Medí, pagés, del Plá de Barcelona, no ha tingut prou valiment per' adjudicarse el protectorat dels de la classe, essent aixís qu' es el que ab mes dret li pertocava, que vinga Sant Galdrich á defensarnos, y que 's bateji el nostre Institut Agrícola Catalá ab el nom del Sant del Rosselló.

Compárinse els ermots d' Es-

¡SALEROSA!

panya, plens de plagas y llagosta, ab las espléndidas, exuberants y superbas plantacions de Fransa, y que digan després quin Sant té més empenyos y més bons costats ab els estadants de tauladas en amunt.

Aixó es lo que 'ns surt del páp, y aixís ho fém constar en blanch y en negre, perque tan vergonyós arrauliment com els dels nostre confreres no 'ns cabía ja á la barretina. Tenim donchs esperansas de que se 'ns atengui, en bé y pera prosperitat de la Agricultura catalana.

Barcelona 12 Novembre 1902.

Joan Pi y Nogueras.—Anselm Pinyas y Oms.—Francesch Aglá y Oliveras.—Emili Castanyer y Prats.—Joseph Perera y Admetller.—Pere Roura y Alsina.—Anton Abella y Moltó.

(Segueixen las firmas de molts pagesos)

Per la copia

FOLLET

TEATROS

PRINCIPAL

El *Enigma*, producció original de Mr. Hervieu, no va ser ben compresa pel públich del *Principal*. Estrenada á la *Comedie française* per la Baret y en Le Bargy ab éxit complet, hauría volgut veure 'ls representarla á son pas per Barcelona, per explicarme l' *enigma* de que *L' enigma* haja tingut al *Principal*, un éxit tan... *enigmálich*.

Per aquesta nit s' anuncia l' estreno de *La risa en Grecia*, drama en tres actes del poeta Marquina. Un anunci temptador.

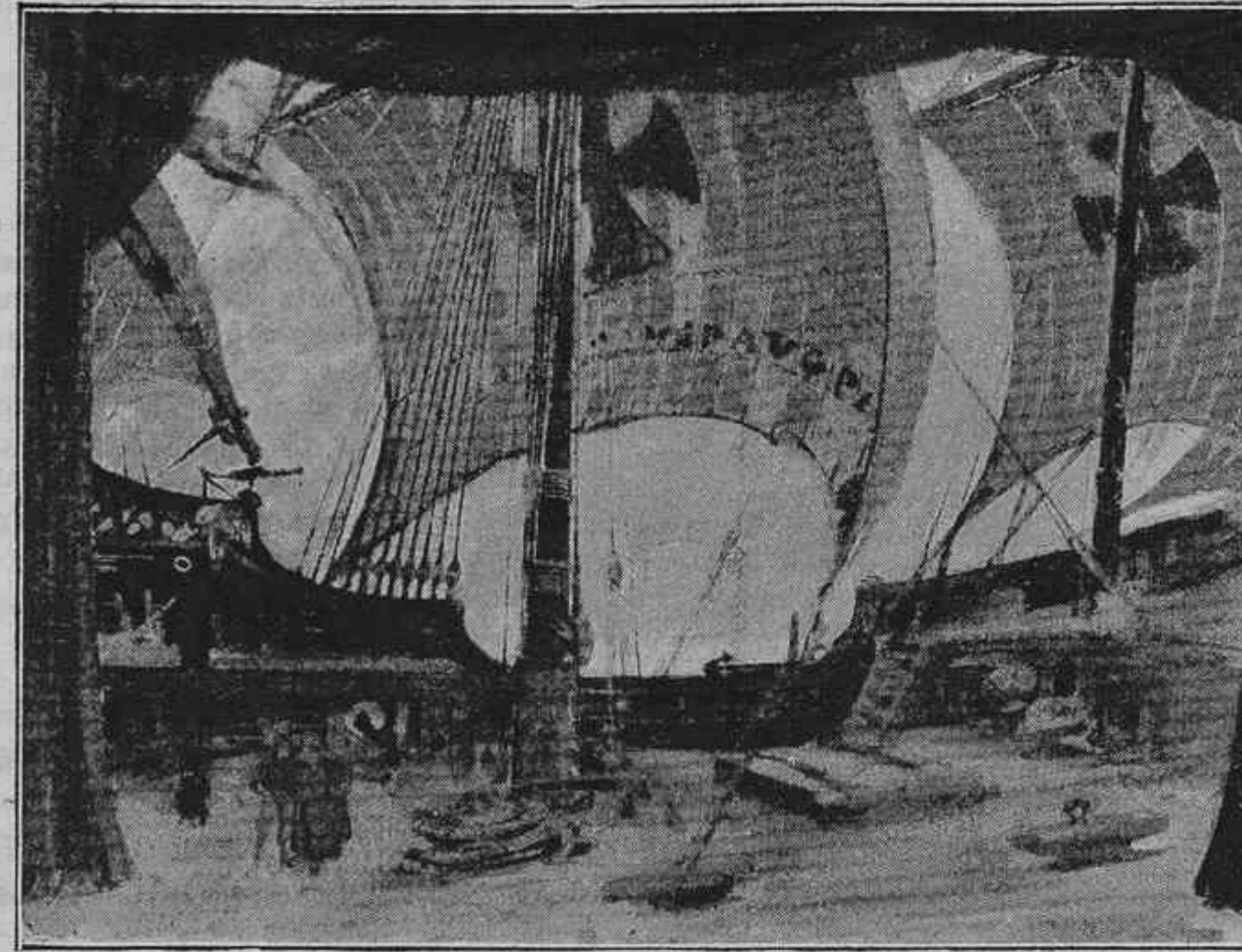
LICEO

La inauguració de la

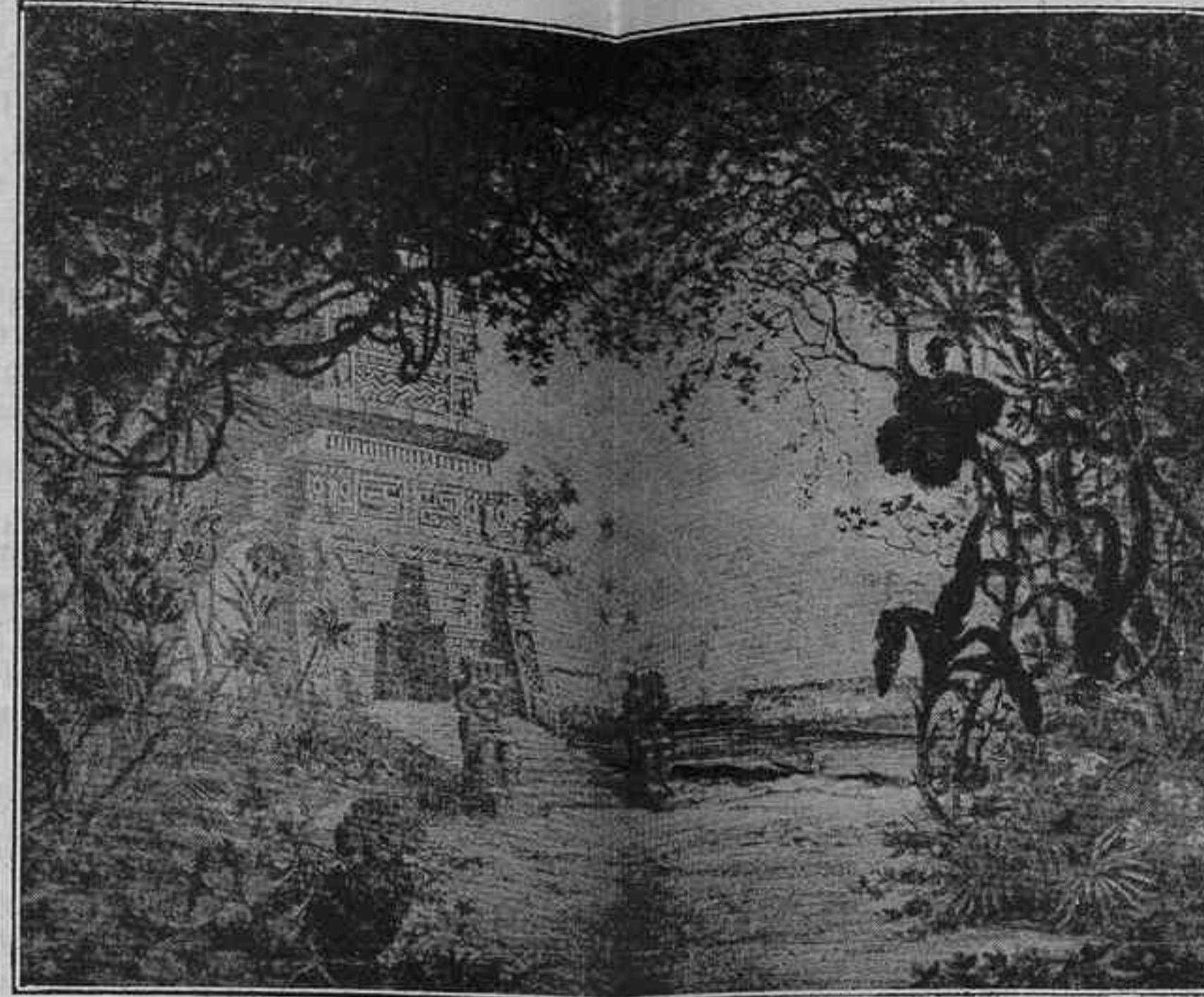
—Veig que 'l govern s' ocupa molt de la qüestió del pebre. ¡Mentres després no 's fiqui ab la sal!...

B. S. i. R. 02

Teatro del Liceo. — La nova òpera «Cristoforo Colombo»

Acte segon.—Decoració de Olegari Junyent.

Acte tercer.—Decoració de Maurici Vilumara.

Epflech.—Decoració de Maurici Vilumara.

temporada lírica, brillantíssima per lo que respecta á la concurrència: el teatro oferia un aspecte fascinator.

S' alsá 'l teló puntualment y comensá la representació de l' òpera de Franchetti, *Cristoforo Colombo*, nova á Barcelona. S' estrená á Génova l' any 92 del sigle passat y continúa representantse á Italia y en alguns teatros de América. Aquí á Espanya temém que 'l *Colon* de l' òpera resulti tan desgraciat com va serho 'l *Colon* de debó. A lo menos, la primera nit, el públich li va dispensar un' acullida bastant freda.

No perque l' autor del libre falseji á cada punt la veritat històrica han de férseli cárrechs: mes aviat els mereix per no haver fet bon us de las moltas llibertats que 's va pendre combinant una serie de situacions efectistas sí, pero deslligadas, y desnaturalisant per complert el carácter de l' héroe y 'l de la seva época. En Franchetti havia de trobarse ab no pocas dificultats pera cumplir el seu treball, y com no té de bon tros l' embranzida del geni, de aquí que may logri elevarse fins á aquellas regions de la llum de la inspiració qu' enlluhernan al públich y excitan el seu entusiasme.

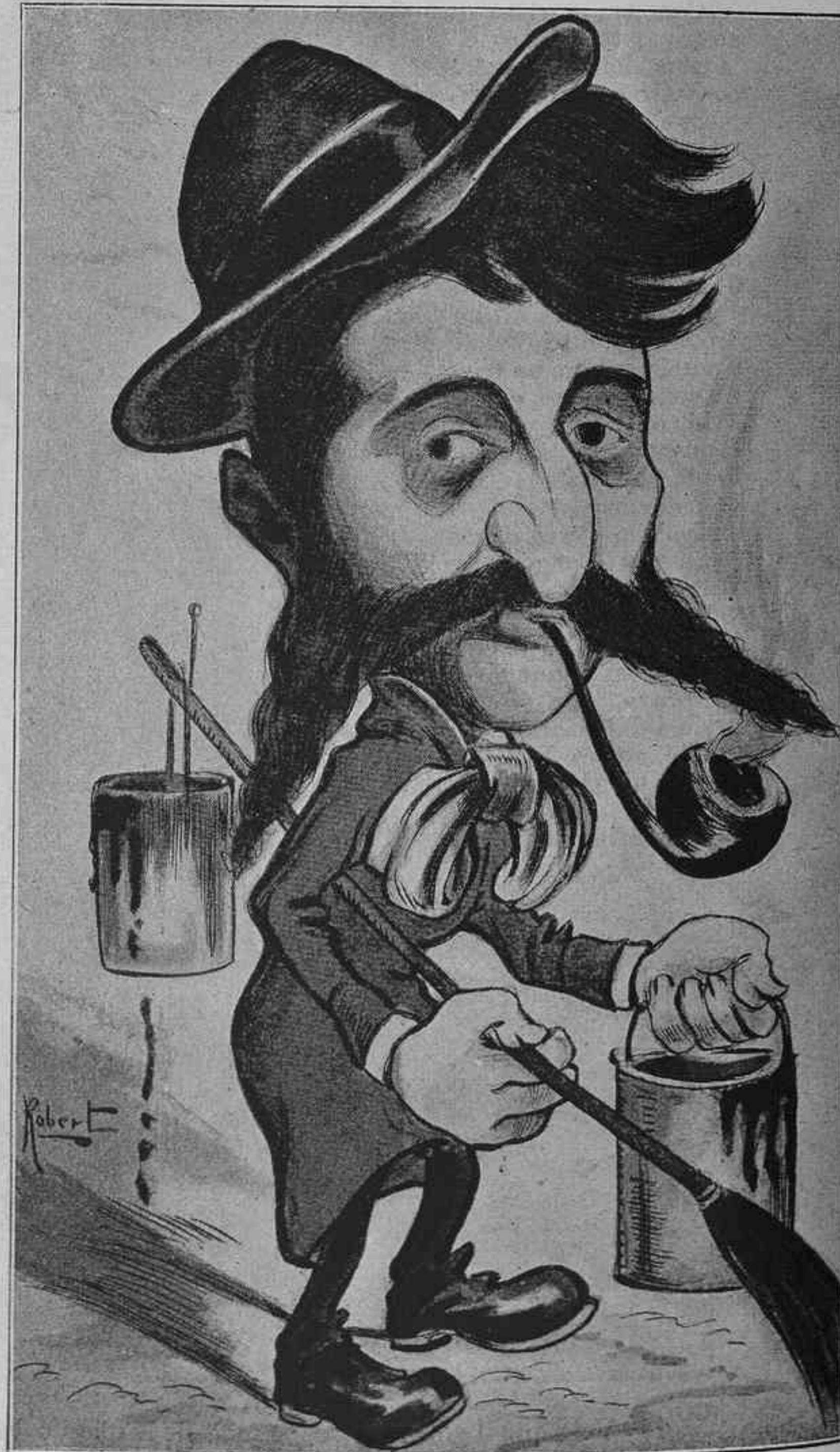
Coneixements musicals no se li poden negar; pero á la seva música li falta carácter. Se descubreixen en molts trossos de la partitura desitjos de remedar l' escola wagnerista, pero á lo millor ensenya l' orella italiana que 's complau en nimietats y formas imitativas de la mes perfecta vulgaritat. Hi ha ademés molt soroll y pocas nous; molt entonament, molta posa y ben pocas ideas.

Per falta d' espay ens hem de limitar á n' aquest judici general, sense descendir á detalls que vinguin á comprobarlo.

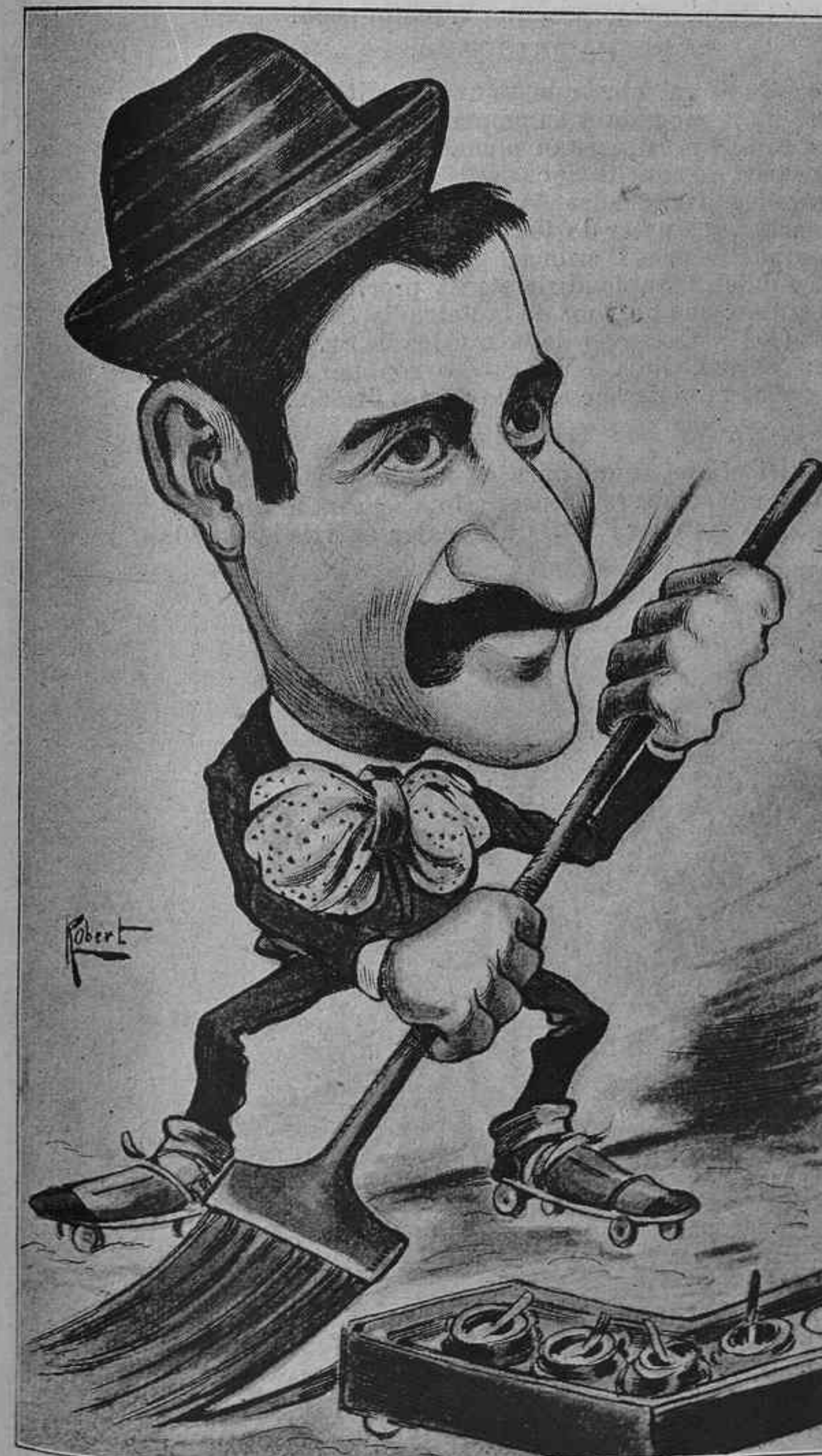
Y es llástima, perque l' obra ha sigut cantada ab amore y posada en escena ab verdadera esplendides. La Bonaplata, que hi té una sola escena fa una Isabel la Católica que sembla arrancada al quadro de Pradilla. Y en quant á donar expressió al cant, enfilantse fins á las notas mes altas de la tessitura, no 's pot demanar mes. — Papers puraments epissódichs son els que corresponen á las senyoretas Salvador y Michalska (*Anacoana* y *Ignamota*), dos indias que cantan com dos serafins.

Entre 'ls homes, Sanmarco se 'n endú la palma en l' interpretació del protagonista: casi sobre ell gravita tot el pes de la partitura, lo qual no obsta pera que fassi gala de sa veu pastosa, ben timbrada y potent, y de una conciencia artística que com á actor el posa en primera línea.

Molt bé 'l tenor Marcolin y 'l baix Rossatto, y en el seu lloch degut pel bon efecte de conjunt els Srs. Oliver, Mentosti, Sorgi y Barba.

Maurici Vilumara.

Olegari Junyent.

Las massas coral y orquestal acertadas casi sempre y la batuta de 'n Macheroni brodant la partitura, y fent mereixedor al mestre de compartir ab els artistas els aplausos del públich al final dels actes.

La *mise en scene* espléndida. En Vilumara ha pintat dos decoracions, com á sevas notables, en especial la del epflech, y en quant á n' en Junyent ha donat ab la del acte segon un pas de gegant en sa carrera. Aquella carabela en alta mar, destacantse sobre un cel admirablement entonat, y que va mostrant la resplandor misteriosa de la nit estrellada, l' eixida de la lluna tórbola y per fi l' esclat de l' alba coincidint ab el crit de «Terra!» que llansan els navegants, es senzillament un' obra mestra d' escenografía qu' entre un cúmulo de dificultats victoriosament superadas, resolt la molt important del moviment aparent de l' embarcació. Rebi, donchs, el jove artista, la nostra cordial enhorabona. Ab el barco de Colon anirá molt lluny.

ROMEA

«*Ayguá que corre*». Aixís se titula l' últim drama de 'n Guimerá. El títul se basa en una pretesa similitut entre l' acció y l' ayguá de un estany, que sembla dormir tranquila y no obstant corre. El drama no dorm, ni corre: al contrari 's desarrolla á estrabadas, que ja no sería de qui es, si no succehis així.

Se tracta de un nou cas de aquell amor purament mecánich, automátich, que naix perque sí, lluyta ab la realitat en alternativas varias que no s' explican psicológicament, sent sempre més capritxosas que reals y humanas, y acaba de una manera tràgicament efectista.

En aquesta obra ha procedit en Guimerá ab més simplicitat qu' en molts de sas anteriors: fins sembla indicar un desitj de orientació envers el teatro modern; pero 'l teatro modern no es aixó. ¡Y qué ha de ser!

Manuel s' enamora d' Amelia, casada, en ausencia del marit. Quan s' anuncia la tornada de aquest li proposa fugir: ella ho rebutja, y llavors ell concebeix l' idea de casarse ab una seva germana, per entrar en la familia y estar aixís sempre prop del seu adorat torment. Fins aquí l' acte primer.

El matrimoni s' ha realisat. Amelia segueix estimant al que ha passat á ser el seu cunyat. lo qual no deixa de ser monstruós. Creix el seu despit el seu dolor, la seva rabia quan descubreix que la seva germana está embrasada. Y Manuel á punt de ser pare ja estima més á la dona propia que á l' agena. Pero 'l marit de l' Amelia, que viu en una contínua sospita, tot d' una, per indicis

lleugers no prou patentisats, la repudia, dihentli al seu cunyat: — «Té, ¡afarta't d' ella! ¡Quín fástich!» Aixó es l' acte segón.

En el tercer la esposa, la Roseta, está malalta, en una torre que ha adquirit en Manuel, ab vistas á un estany; la torre ahont va enamorar á l' Amelia. Y no sols está malalta, sino que ha abortat. En Manuel desde 'l moment que per aquella vegada pert l' esperansa de ser pare, ja deixa d' estimarla. Aixís á lo menos ho confessa á un seu amich. Compareix l' Amelia avisada de la gravetat de la malaltia de la seva germana. Ab la mateixa febre ab que ha comparegut, voldria fugir; tem á n' en Manuel y llambrega l' estany més de una vegada.

AL CIM DEL TIBIDABO

Per una raresa extranya, com més tractan de despendres l' un de l' altre, més s' aproximan. En Manuel torna á tenir el cor vacant y li fá un petó, en el precís moment en que Roseta, la malalta, surt de la cambra y al veureho, cau morta en sech. Y quan en Manuel, que no pot fer cap á tot, corra á auxiliarla, l' Amelia desesperada s' tira de cap al estany. Aixís termina l' obra. ¿Veritat que no s' veu en lloch l' aygua que corre?

En Guimerá l' ha desenvolada, com hem dit, á sotragadas, sense justificar l' evolució de las passións, ni preparar las cosas adequadament per arribar á determinadas situacions d' efecte. Obra més de cap que de cor, potser ab més valor poétich que psicológich, y ab tota evidencia sense un sol esclat de sentiment humá, el públich que omplia 'l teatro va aplaudirla

ruidosament, cridant al autor al final dels actes.

La interpretació molt íntima, molt concentrada, sense declamacions ni esclats. No 'ns desagrada aquest sistema, per més que molts cops perdíam trossos enters de diálech y aixó que seyam á la fila segona. ¿Qué 'ls succehiria als qu' estavan més endarrera? Salvant al senyor Borrás que fá y diu sempre encarnat ab el personatge y de una manera que convens, y als senyors Manso y Soler, que també diuen y fan ab naturalitat y qu' en l' obra de 'n Guimerá hagueren de lluytar ab l' inconvenient de coneixe'ls el públich com actors principalment de la corda cómica, lo qu' es las damas, totas sense excepció, es necessari que s' fixin en la prosodia de la llengua catalana. Pronuncian casi sempre desbocadas, sense donar valor á las paraulas, com si la naturalitat y fins la llanesa estiguessin renyidas ab el matís y 'l relleu. Vagin á veure, quan tinguin ocasió, á las actrius extrangeras que tot sovint ens visitan y sabrán lo qu' es donar color y expressió al llenguatge, sense forsar la nota de la naturalitat.

NOVEDATS

El trío de Francfort mereix realment el calificatiu de célebre. No pot tocar-se ab mes ajust, ab major distinció, ab una compenetració mes perfecta ab la música dels grans mestres. El jove Rebner, violinista; Hegar, violoncelista y Friedberg, pianista son tres *virtuosos* que s' fonen pera ferne un de colossal.

¡Quín recort mes fondo han deixat entre 'ls socis de la *Filarmonica*, els únichs que van tenir la ditxa de sentirlos! ¡Y ab quin entusiasme mes frenétich els van aplaudir!

Sr. Crickboom ¿sab que deya aquella gran ovació: — ¡Qué tornin, qué tornin, que 'n tenim poch!

CATALUNYA

La boda es un' obra que te una qualitat especial, la de ser molt moguda y sumamente pintoresca. Tant la lletra com la música están plenas de reminiscencias: la major part de aquells tipos ja 'ls havém vistos infinitat de vegadas: las tonadas de las pessas ens las sabém de memoria... y á pesar de tot l' obra s' aguanta fent passar agradablement l' estona.

El públich vá aplaudirla essent proclamats els noms dels autors, que ho son: de la lletra 'ls Srs, García Alvarez (E.) y Casero, y de la música 'ls Sr. García Alvarez (R.) y Calleja. — Y si no ho son per alló que deyan de las reminiscencias, á lo menos firman l' obra.

GRANVIA

Mariti allegri es una obra d' enredo y de guassa, ab algunas situacions relliscosas y tota sembrada de xistes verts, una obra per l' istil de la major part de los que la

Dará gust quan hi haji 'l temple que diu que van á ferhi ara:

primé, á ohir missa; després, ¡cap á arreglar l' arrossada!

CONCEJAL APURAT

—Don Manel, de cap manera puch lograr que l' Ajuntament compri potingas.

—No s' amohini amich Lluch: guárdilas, y 'l día que hi haji eleccions, molt será que no despatxi l' árnica.

companyia italiana representa á satisfacció dels que 'ls agradan las estátuas si convé ab fulla, pero ab mitjas reixadas y calsat de tacó alt.

A benefici del galan jove Robert, cambi de género, ab l' estreno absolut de la primera obra de un autor dramátich nou: en J. León Pagano, que temps enrera publicá en italiá un llibre apologétich de alguns escriptors y artistas cataláns. El drama que ha escrit se titula *Oltre la vita*, y com no 's tractava de riure á la funció hi assistí poca gent.

A no haver existit l' Ibsen, l' Hauptmann y un Maeterling de fixo qu' en Pagano no hauría escrit el seu drama. En aquells autors ha buscat las sevas orientacions presentant un assumpto que pertany de plé als dominis de la neurastenia. Aixó sí, el diálech es brillant y revela la grapa de un escriptor de forsa.

Molt notable la interpretació, y aixó que l' obra es difícilissima y tenia poch ensaigs; pero 'ls actors italians á forsa d' aplicació, de talent y pundonor fan verdaders miracles. ¿Quán podrém dir lo mateix dels nostres?

N. N. N.

UN DÍA DE CAMP

AL AVI-RIERA

Sabent que l' arròs t' agrada te dedico el vers d' avuy per contarte l' arrossada que vam fé uns quants d' Igualada á la Tossa de Montbuy.

A las sis del dematí, avants de clarejá el día, d' Igualada vam sortí, y á las set ja eram al Pí mirant el sol com sortía.

Com ja 'ns corría el corcó al sé en aquella eminencia ens varem menjá un mató d' uns, sense exageració,

deu pams de circumferencia, fent després devotament á peu dret y sense gorra un saludo al sol ixent ab un trago d' ayguardent d' aquell que tomba una torra.

Y ¡amunt! cap dalt de la Tossa, y allí vingán las grayellas, calar foch á un munt de brossa y á coure mes d' una grossa de riquíssimas costellas.

A mes de las costelletes vam menjáns vint pans de barra pebrot, bolets, olivetas, nou kilos de butifarra y una arroba de monjetas.

Y després vinga brincá per expolsáns la galvana y pahí bé l' esmorzá porque á l' hora del diná ens trobi l' arrós ab gana.

Tant corrém y tant brinquém y fem tanta xirinola que quan á taula ens sentém del bon arrós que 'ns menjém no 'n deixém ni la cassola.

¡Y aquella perdiu ab cols qu' es un plat tan exquisit! ¡Y aquells picantons cargols, y aquell lloillo ab fasols, y aquell pollastre rostit!

Era tot tan ben guisat y feya una olor tan rica, que l' home mes desganat s' omplía de tot bé el plat y no 'n deixava ni mica.

Com que de tot tant t' apanas, ho remullas ab vi vell, y á postres, ja sense ganas, te menjas quatre avellanas y una mica de tortell.

Després de diná, el café, la copa de no sé qué y el cigarro de mitj ral porque el tech no 't fassi mal

L' ÚNICH RECURS

Las señoras que volen anar al Liceo y no saben prescindir del barret, avuy no tenen mes remey que ferho aixís.

EL NAS DE LA POLICIA

—¿Una noya con un farsell? Sigámosla. Tal vez sean armas para eso del levantament carlista.

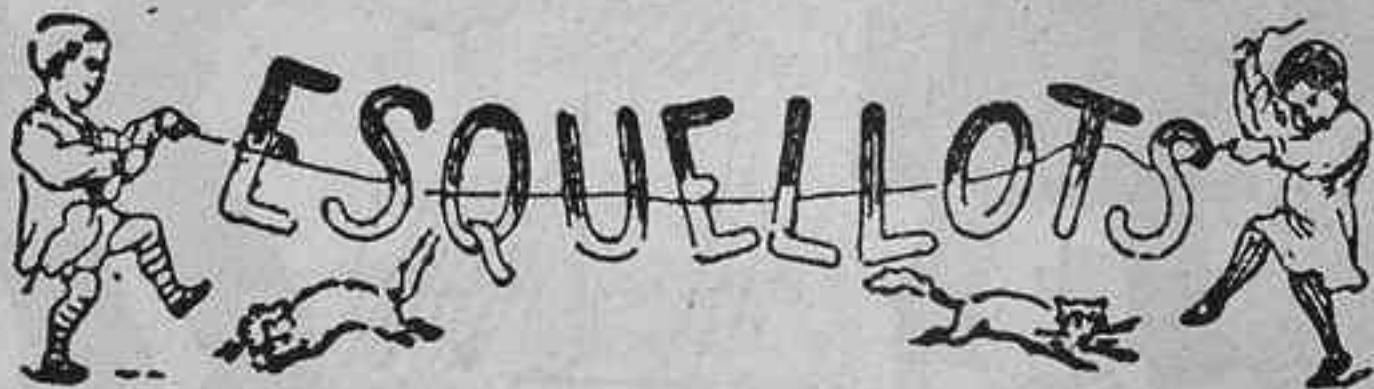
y tot vaji á *tutiplé*.

Vam baixá de las montanyas
cantant cansóns á desdí,
entrant de pas á can Banyas
á menjar quatre castanyas
y á veure un glopét de ví.

Arribavam á Igualada
qu' eran ben bé quarts de nou;
vam entrá á ca la Pelada,
vam fé glop y caixalada
y després ja vam dí: ¡Prou!

Ens darem el *bona nit*
y mort de son, sens dalit,
cansat de corre sens treva
me vaig ficá á casa meva,
y després de sopá, al llit.

JEPH DE JESPU

Dilluns á la nit mitj Barcelona 's va quedar á las foscas.

Una de las fábricas d' electricitat va tenir avería, y ab una mica més retrocedím al temps de la picó, en que no 's podía sortir al carrer sense provehirse del corresponent fanalet.

Algun teatro, com *Novetats*, hagué de suspendre la funció. Per mágich que sigui l' anell, que cada nit treuhen del estuig, no hi ha mágica que hi valgui quan l' electricitat s' empenya en no electri-sarse. L' *Eldorado* va apelar al recurs de las atxas de vent, lo qual no deixa de ser bastant fantástich.

Els periódichs qu' emplean motor eléctrich, se quedaren ab el motllo compost, y sense poder fer la tirada. Nosaltres mateixos ens hauríam trobat en aquest cas si l' accident, en lloch del dilluns hagués ocorregut el dijous.

**

—Ja ho veuhen—deya un pessimista:—en aquest país de frares fins l' electricitat s' hi troba malament y tot sovint agafa bascas.

Y un entussiasta de las institucions mortas, exclamava:—Tornarán per fí els bons temps en que no hi havia més lium que la dels gresols y las teyras, la xacolata 's feya ab pedra y 'ls fideus ab barra, y totas las máquinas y artefactes se movían ab bógit. Aixó era més atrassat, pero resultava més segur.

Y al parlar aixís se li alegravan las orellas, com si ell mateix hagués de rodar pel bógit cumplint una missió providencial.

Fa mal *La Renaixensa* en suposar que s' ha trammat la conspiració del silenci respecte al punt d' home que va tenir el Consistori dels Jochs Florals d' enguany, de anar á celebrar la festa entre las ruinas de Sant Martí de Canigó. Apart de que no es cap cosa del altre mon fer el viatge, l' acte realisat pel Consistori desperta consideracions ben tristas.

Cert qu' enllá dels Pirineus viu y alenta encare una bona porció de Catalunya; pero está separada de la d' ensá, pot ser per sempre més, y no 's pot olvidar ni desconéixer que aquesta divisió de Catalunya en dos trossos fou obra dels segadors de 1640.

Y es de molt mal efecte mentar la fals en la casa del mitj partit.

**

Per lo demés, á nosaltres no 'ns entussiasman ni molt menos las oficiositats del bisbe de Perpinyá.

No estém per la cansalada, y menos per la cansalada rancia.

Ell podrà alardejar tan com vulgui del seu amor á Catalunya, tal volta porque 'n porta alguna de amagada, al istil de 'n Richelieu, que també 'n sabia de pintar la cigonya als catalans, per lo que convenia al Estat francès, que després ne va treure tallada.

Si fossem regionalistas encare 'ns fariám menos de un home que dintre de Catalunya y per consegüent dintre del Roselló es un foraster. ¿No es gascó? Donchs á la Gasconya te la seva patria regional. Campleixi la lley que 'ns obliga á estimar per damunt de tot el país en que varem naixer.

Els regionalistas catalans que no ho entenguin aixís, dispénsinme que 'ls ho digui: son inconseqüents ab els seus principis.

Y á propòsit del regionalisme.

Quant cert es que allá menos se pensa salta una llebra! O sino aquí tenen al president de l' Audiencia de Bilbao, qu' en la vista de la causa entaulada contra 'l bizcaitarra Arana, y al resumir els debats va dir textualment:

«Acaso se crea que el presidente es enemigo del regionalismo. No estoy conforme con el Sr. Fiscal: regionalismo tiene que haber, el regionalismo es una idea santa, y yo soy regionalista. Yo soy riojano hasta las cachas, pero más que riojano soy de Briones, y aun de niño, en unión de los de la villa, me apedreaba con los del arrabal.»

Aixó conmuu. Y ja no serán homes els regionalistas de Biscaya y fins els nostres, si al president de l' Audiencia de Bilbao no li regalan un mandró de honor que li recordi 'ls bons temps en que practicava 'l regionalisme á cops de pedra.

¿Saben que 'l Liceo feya goig de debó la nit de la inauguració de la temporada?

En tota la platea no 's veyia un sol sombrero de senyora.

¡Y qué macas son las fillas d' Eva, sense aquelles baluernas, qu' eran á un temps nius d' aucells, gerros de flors, cistell de fruyta y calaixet de llassos?

¡Y lo be que 's veyia la funció!

Vaja, 'ls ho dich de veras: n' hi havia pera fers'hi á petons.

Y ja que som al Liceo, permétinme que 'ls pinti ab quatre tochs una escena que vaig tenir ocasió de presenciar durant el primer intermedi.

Tot d' una en el corredor s' observa un gran moviment, com un' avalanxa de homes adelarats darrera de una dona. Ella y ells van ab pas precipitat; ella com fagint, ells com si la perseguissen.

Prop la porta del pas central de platea la veig passar aturrallada, lluhint un escot preciós y suggestiu: es la hermosa Iggius. Me va semblar un terrosset de sucre; y ells ab el frac y 'l smoking, negres, iguals enterament iguals á un aixám de moscas.

Aquestas cosas no 's veuhen més que al Liceo.

¡Hi ha molts xarons ab smoking y frac!

¿Que no ho saben? S' han pujat els turrans.

Es lo que havia de succehir en un país com el nostre.

¡Son tants á menjarne!

L' altre día va desaparéixer un dels banchs de pedra de la Plassa de la Universitat, sense que á horas d' ara se n' haja trobat rastre.

VEYENT QUE NO 'LS HI DEIXAN DUR

—Teniu, drapayre; cinch barrets: dongueune lo que volgueu.

Precisa que las autoritats multipliquin la vigilància.

Si no ho fan aixís qualsevol dia 'ls lladres se n' emportan las torres de aquell edifici.

Las proposicions dels gremis barcelonins per l' arrendament dels consums no han sigut admesas.

Els partidaris del arrendament en sa majoria regionalistas, donan ja per terminat l' acte primer de la comedia. Y ara vindrà 'l segon, ó sigui 'l de buscar á un arrendatari, que s' avingui á agafar á Barcelona pel ganyot fins á ferli treure l' ánima per la boca.

Pero no es probable que l' acte termini en pau. Ja 'm sembla sentir els xiulets que obligarán á fer caure 'l teló molt avants de arribar al desenllás.

De totas maneras convé registrar aquest fet, no pels resultats que dongui, que serán nulos, sino per las intencions que revela.

Els regionalistas, elegits per regenerar l' administració municipal, ab el seu empenyo de arrendar els consums han confessat clarament la seva impotencia. Han vingut á dir que un arrendatari es capás de fer pel compte que li té personalment, lo qu' ells no han sigut capassos de realisar pel bé de la ciutat y pera fer honor als compromisos que varen contreure.

Quan se fan unas confessions aixís no queda més que un remey: desarse.

A Vilafranca hi havia un Centro Agrícola, y á més de agrícola fusionista, y á més de fusionista molt amich d' estirar l' orella al pobre Jordi.

Motiu aquest últim que va decidir al governador á tancar-lo.

Ara diuhen que 's treballa pera tornar-lo á obrir; pero com si sigué una societat nova.

LLISSÓ D' ORTOGRAFÍA

—No, noy, no; las hatxas, en certs cassos, son indispensables, y ara que l' electricitat s' apaga ab tanta frequència, encare més.

Tant es aixís qu' en lloch de Centro Agrícola 's titulará *Círculo Agrícola*.

¿Y per qué agrícola?

¿No sería més propi titular-lo llista y francament *Círculo vicioso*?

M' imagino aquell carterista pres y que va ser posat en llibertat en el acte, per haver satisfet la multa de 500 pessetas que van imposarli.

Pagar 500 pessetas bitllo-bitllo, no ho poden fer sino 'ls industrials que treballan en gran escala. Els petits s' han de resignar á passar quinzenas y més quinzenas á la presó.

Aquí la frasse de aquell pobre, que no podent tornar el cambi de una pesseta que li donaren, dihentli que se 'n cobrés cinch céntims, va exclamar fent un sospir que li eixia del fondo del cor:

—Fins per ser pobre 's necessita tenir diners!

Una senyora molt lletja cau malalta.

El seu marit crida al metje, qui després d' examinar-la atentament, al sortir de la cambra li diu:

—La seva senyora no m' agrada.

Y 'l marit li diu ab ingenuitat:

—A mí tampoch!

QÜENTOS

Un jove que festeja á una noya, dona sempre allargos al casament, pretextant que 'l tenir sogra es una cosa que l' espanta.

—Poch la coneixes á la mamá—li observa la noya.—La mamá es un tresor.

—Per aixó mateix qu' es un tresor—replica 'l jove—lo millor será esperar á que 'l poguém enterrar. Aixís no hi haurá perill de que ningú ens el robi.

Una mamá li diu al seu baillet:

—Ja cal que no t' enfilis al bufet á menjar dolços. Perque ho sápigas son envenenats y 't morirías de repent...

A l' hora de dinar, nota que á pesar de la seva prevenció 'ls dolços han tingut una baixa considerable.

—¡Ah, llaminer!...—li diu la mamá.—Ja pots preparar-te, que vas á morir.

Y 'l xaval ab molta tranquilitat li respón:

—Ca, no ho creguis: de primer n' he donat un á la meva germaneta, y al veure que no 's moría, m' he menjat els altres.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Ins-truc-tor*.
- 2.ª ID. 2.ª—*Ma-ri-a-no*.
- 3.ª ANAGRAMA.—*Carme—Crema*.
- 4.ª FUGA DE CONSONANTS.—*Carcanada*.
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Clarinet*.
- 6.ª CONVERSA.—*Pera—Quim*.
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Una dona y un Deu*.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Almanach

Sortirà dijous que vé, dia 27

Text original dels mes celebrats autors

Articles literaris — Poesias — Qüentos — Epigramas

DE TOTS ELS GÉNEROS Y PERA TOTS ELS GUSTOS

Il·lustració deguda als artistes mes notables

Planas artísticas — Fotografias — Caricaturas — Historietas

DE TOTA CLASSE D' ESTILS Y PROCEDIMENTS

El de **La Esquella de la Torratxa**
es l' **ALMANACH**

MÉS POPULAR Y INTERESSANT DELS QUE 'S PUBLICAN

Colaboració artística y literaria de primer ordre, formant un contingent de mes de 180 firmas.

¡ESPLÉNDIDA CUBERTA Á LA TRICROMIA! ¡ELS MESOS EN COLORS!

Preu: UNA PESSETA

Recordém als corresponsals que encare no hagin demanat exemplars que 'ls envíos se fan per torn; ab aixó convé que no s' adormin si volen que se 'ls serveixi ab puntualitat.

Dijous que vé, dia 27, sortirà

UNA ESTÁTUA TAFANERA

—Vaig al Liceo, á veure qué es aixó que diu que fan de mí.